

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Primus casus de servo infirmo, numero 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

illa occisiones, & ipse immediate nullo fecit; idemque in similibus privatis homicidijs; ac id videtur esse contra sacros Canones, irregularitatem fulminantes contra quoscumque quocumque modo concurrentes ad homicidium.

11, Respondeo; nego g sequi, illum non fore irregularem: ratio est, quia onus restitutionis enascitur ex ipsa natura damnificationis, juxta illam igitur debet ejusmodi onus mensurari. At non æquum est, ut quando ego debilissima causa sum alicuius damni, totum illud restituere debeam: irregularitas verò, cum sit pœna, justè ab Ecclesia propter bonas rationes fulminata, juxta eius legem mensurari debet: lex autem Canonica h eam imponit cuicumque, qui quomodocumque, sive partialis, sive totalis causa sit injusti homicidij: erit ergo ille miles irregularis, quia occisiones fiunt ab exercitu toto, cuius ipse pars est, quamvis debilissimè in eas influens; fiunt enim illæ cædes tanquam ab vna causa; certè si decem homines inimico decem levia vulnera infligant, quæ singula non sufficerent ad eum occidendum, sufficerent omnia simul, omnes irregularitatem contraherent, quia verum est dicere, omnes concurrisse ad homicidium, tanquam vnam causam, ergo etiam in casu militis, de quo agimus, levitas illa in fluxus non excusabit ab irregularitate.

g *Hurt. & DD. communiter, apud Delugo loco cit. n. 40. h C. sicut dignum §. ult. de homicid. c. quod i dubijs, de pœnis juxta Glossam, & docet cum communi Silvest. V. Bellum 3. q. 3.*

Navar. & Covar. apud Laym. lib. 3. tit. 3. p. 3. c. 8.

De milite autem in bello justo, quoad irregularitatem, ex defectu lenitatis, alia est ratio, de qua vide Layman loco citato; vide item superius, vbi irregularitatis etiam damnavimus i, qui solum celerioris mortis, quam vis aliàs omnino sequendæ, causa est.

i *Sup. §. 2. n. 2.*

Quando est æquale dubium, an concurreris ad injustam actionem, sive tanquam causa principalis, sive minus principalis, an tenearis restituere, jam supra monui, me dixisse lib. 1. c. 5. 7. v. Damnum; & poterit etiam videri Dicastillus l.

1 *Dicast. li. 2. tr. 2. de rest. disp. 4. dub. 2. n. 39. citan. Silv. Lessium, Avilam, Rebellium, Medinam, Sanch. aliosq;*

CAPUT TERTIUM.

Quatuor casus à Caramuele adducti in materia restitutionis expenduntur.

Primus, de seruo infirmo.

1. **P**rimus casus à Ambrosius servus graui morbo periclitatur, & deseritur à medicis; Petrus autem, qui non profitetur artem medicam, scit pharmacum, quod illum omnino sanet: petitur primò, an obligetur illud ipsi præbere? secundò, an possit ipsum vili pretio emere, & postea curare, sibi que curatum retinere?

a *Caram. l. 2. Theol. mor. n. 480.*

2. Ad primum, cum multi doceant neminem

Ttt 3

» neminem teneri vti medicinis, sed
 » posse se committere Deo, ut mul-
 » ti sanctissimi viri fecerunt, & ex alio
 » capite nemo tenetur strictius vitam
 » suam servare, quam alienam; An-
 » brosius non tenebitur, uti pharmacis,
 » nec ergo tenebitur Petrus eidem
 » pharmacum præbere.

» Ad secundum, posse emere vili
 » pretio, quia tanti tunc valet homo,
 » cuius vita desperatur; idque verum
 » est, etiam si Petrus teneretur dare il-
 » lud pharmacum; nam non tenere-
 » tur ex iustitia, sed ex charitate; hæc
 Caramuel.

4. Verum mihi nulla ratione
 probantur: primo enim displicet,
 quod tanquam certum supponit, in re-
 sponione ad primum, neminem ten-
 neri vti medicinis: quod falsum est de
 medicinis ordinarijs, alijsque medijs,
 saltem non multum difficilibus, ad vi-
 tam conservandam, ut diximus nos
 paulo b superius. Exemplum au-
 tem Sanctorum solum probat, id ad
 summum licitè posse, vel ex peculiari
 sancti Spiritus instinctu, vel quoad ex-
 traordinaria media. Secundo, est lata
 disparitas inter vitam meam & alie-
 nam: nam esto, quoad vitam meam,
 possim cedere juri meo, ut aliqui, licet
 falso, putarunt; at, quoad vitam alte-
 rius, longè alia est ratio: ille enim alter
 in extrema necessitate non cedit juri
 suo, nolendo à me medicamentum, sed
 verò maximè requirere præsumitur.

b lib. 5. c. 2. §. 1.

5. In responione ad secundum, fal-
 sum est, vili pretio valere hominem,

cuius vita desperatur, si noscatur adesse
 in promptu medicamentum certum,
 multò magis, si est debitum, quamvis
 ex solo titulo charitatis; si enim me-
 dicamentum est in promptu, ac cer-
 tum, certè absolute vita desperata non
 est. Secundo, si ipsi debeatur ex ju-
 stitia, siue ex charitate, satis est, ut ipsi
 debeatur; tanti enim valet cumulus
 hæreditatis, si ei debeantur mille ex ju-
 stitia, quanti, si certò debeantur quo-
 cumque alio titulo, v. g. ex charitate;
 immo aliquando magis, propter maio-
 rem certitudinem. Fac, tibi deberi
 centum ex iustitia à creditore, qui dif-
 ficillimè solvit, & centum à S. Ioanne
 Eleemosynario, ex mera charitate;
 quid tanquam estimabilius tu elige-
 res? vide, quæ dixit Molina c super-
 rius, eodem consentiente Caramuel,
 Medico debenti mederi pauperi ex
 obligatione charitatis, si superveniat
 alia obligatio iustitiæ, non videri mor-
 taliter ei superaddi novum onus. Ita
 ergo, quamvis Petrus solum ex chari-
 tate debeat mederi seruo, tantumdem
 moraliter erit pro vita serui, quantum
 si debeat ex iustitia. Non interim ne-
 go, posse suæ tantæ artis meritam mer-
 cedem peti à Medico, vel à Petro; ve-
 rum hæc alia est consideratio; quid si
 obstinatus est Petrus in negando me-
 dicamento? fateor, vitam serui esse de-
 speratam, & ab alio tertio posse vili
 pretio redimi, sed an ab ipso Petro, qui
 hanc obstinationem suam deponere ex
 charitate obligatur, ex alibi ce univer-
 saliter dictis colligi potest.

c. supr. tr. 3. c. 8. §. 2. num. 109.
 ce. supr. l. 7. c. 5. §. 3. num. 21. cum de
 acceptis ex turpi causa.

Secundus